

Meg tudod ezt oldani?

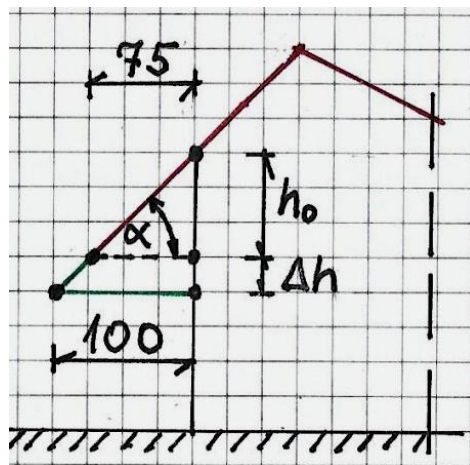
Az építőipari tanulók nem kedvelik a betűszámot – más néven az algebrát –, a tapasztalatok szerint. Most meg lehet róla győződni, hogy ez igaz-e. Az alábbi feladat egyrészt a szövegértést is teszteli, de a paraméteres megoldási móddal való bánást is. Ez előbb vagy utóbb már nem elkerülhető, így a tanulmányok során érdemes ezt a célt is kitűzni és elérni.

A feladat

Egy háztetőhöz eredetileg 75 cm-es ereszkinyúlást terveztek. Az építető ezt utólag kesvellte, ezért az ereszvonalat lejjebb engedték, hogy az ereszkinyúlás elérje a 100 cm-t. Határozza meg, hogy mennyivel kellett ehhez a tető ereszvonalt lejjebb engedni!

A megoldás

Ehhez tekintsük az 1. ábrát!

1. ábra

Ez alapján:

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{h_0}{75} = \frac{h_0 + \Delta h}{100} \rightarrow \frac{h_0}{75} = \frac{h_0}{100} + \frac{\Delta h}{100} \rightarrow h_0 \cdot \left(\frac{1}{75} - \frac{1}{100} \right) = \frac{\Delta h}{100} \rightarrow$$

$$\Delta h = 100 \cdot h_0 \cdot \left(\frac{1}{75} - \frac{1}{100} \right) = h_0 \cdot \left(\frac{100}{75} - 1 \right) = h_0 \cdot \left(\frac{4 \cdot 25}{3 \cdot 25} - 1 \right) = h_0 \cdot \left(\frac{4}{3} - 1 \right) = \frac{1}{3} \cdot h_0 ,$$

azaz:

$$\underline{\underline{\Delta h = \frac{1}{3} \cdot h_0 .}}$$

Tehát az ereszvonalt az eredeti h_0 magasság $1/3$ -ával kellett lejjebb vinni, függőlegesen.

Megjegyzések:

M1. Figyeljük meg, hogy a feladat kiírása nem tartalmaz vázlatrajzot. Ennyire nem köny - nyítjuk meg a tanuló dolgát. (A valós feladatoknál is gyakran ez a helyzet, még ha van is tervrajz az eredeti állapotra. Az persze már egy másik kérdés, hogy a kivitelező eltérhet - e az engedélyezett építési tervtől. Esetleg építész bevonásával történt mindez?)

M2. A megoldást automatikusan vázlatrajz készítésével kezdjük. Ez nem egy firkálmány, ámde jó / elegendő lehet a vázlat szabad kézzel is.

M3. A feladat több mindent nem részletez, adatokat sem ad meg ezekre. Ilyenek például mindjárt a tetőalak, a tetősík hajlása, stb. Az ezekkel való bánás – azaz figyelmen kívül hagyásuk – is a feladat - megoldó dolga, hiszen itt ténylegesen nincs is szükség ezekre az információkra. Azonban erre neki kell rájönnie.

M4. Ha a feladat kiírása sok mindent nem részletez, útmutatást sem ad rájuk, akkor a fel - adat megoldója jogosan tételezhet fel – szakmai ismeretei alapján – bizonyos adottságokat, amikhez igazodva oldja meg a feladatot. Itt egy ilyen adottság lehet pl. az is, hogy a szó - ban forgó ereszvonalt vízszintes helyzetű, vagyis nem ferde. (Tervrajz meglete esetén e kérdés eleve tisztázott. Az ereszvonalt és az ereszcsatorna tengelyvonalát nem keverjük össze, úgy - e? Az előbbi nem feltétlenül lejt, az utóbbi igen.)

M5. Kell a szöveges válasz! Már csak azért is, hogy a javító / ellenőrző személy esetleges kétségei eloszoljanak. Itt a szöveges válaszban nem részleteztük, hogy mit jelent a h_0 ma - gassági méret, viszont a szemléltető ábrán megmutattuk azt.

M6. Egy szerkezeti kérdés: nem szerencsés, ha a teherhordó részekben utólag önkényesen módosítanak. Meglehet, hogy egy ilyen változtatás többlet megtámasztást igényel, amiről néha megfeledeznek. Ekkor jön a szerkezeti károsodás, majd az ideiglenes megtámasztás – pl. zsaluzat - elemek alkalmazásával – , amik aztán véletlenül ott is maradnak, világ csúfjára. Akár évekig is. Láttunk már ilyet – 2. ábra.

M7. Feladatunk rajzosan is megoldható, de itt a számolós megoldásról volt szó. Fontos lenne elérni, hogy a szakmunkástanulók a rajzos megoldást számításokkal is ellenőrizni tud - ják, és megfordítva. Lehet, hogy ez nálunk még sokáig csak egy vágyálom marad?

M8. Ne dőljünk be a tanuló reklamációjának, hogy hiányzik valami adat! Ennyi adat van.

Ettől paraméteres a megoldás: az eresztvonal leengedésének nagysága a h_0 adat / paraméter nagyságától függ.

2. ábra – forrása: [1]

M9. Nem tudunk szó nélkül elmenni a 2. ábra esete mellett. Pontosan nem tudjuk, mi és miért történt; csak azt láttuk, hogy a sétálóutca egyik épületének felújítása után nem sokkal megjelentek az előtető alatt a pótgerendát ideiglenesen alátámasztó fém oszlopok, a nem túl szép fa andráskeresztjeikkel együtt. Azóta is ott vannak, már évek óta. Talán egyszer majd eltűnnek a 3. ábrán is látható „idegen”, városképileg sem túl szerencsés elemek.

3. ábra – forrása: [2]

Úgy látszik, az előtető saját faszerkezete erőtanilag kevésnek bizonyult. Ez hogy lehet?

A 4. ábra egy megépítés után készült képet mutat.

4. ábra – forrása: [3]

Források:

[1] – <https://budapestkornyeke.hu/wp-content/uploads/2020/11/vac-cba-1-bpk.jpg>

[2] – <https://magyarvelemeney.com/mobiltelefon-szakuzlet/vac/yettel-bemutatoterem-vac/>

[3] – https://www.vac.hu/docs/Vac_mod_180507.pdf

Összeállította: ***Galgóczi Gyula***
ny. mérnöktanár

Szödliget, 2022. 12. 21.

Továbbiak: <https://galgoczi.net/>